

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 197/2017-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. júla 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDAKČNÝ KOTVA] a [REDAKČNÝ KOTVA], obaja bytom [REDAKČNÝ KOTVA], zastúpených advokátom JUDr. Jozefom Holičom, Poľovnícka 4, Bernolákovo, ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 5/2009, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKČNÝ KOTVA] a [REDAKČNÝ KOTVA] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 5/2009 porušené boli.

2. [REDACTED] a [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie každému v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré im je Okresný súd Pezinok p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Pezinok je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] a [REDACTED] trovy konania v sume 363,79 € (slovom tristošesťdesiattri eur a sedemdesiatdeväť centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. Jozefa Holiča, Poľovnícka 4, Bernolákovo, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 197/2017 z 21. marca 2017 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] (spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 5/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli:

„Dňa 12.09.2006 pri dopravnej nehode zavinenej vodičom [REDACTED] [REDACTED], zahynuli dvaja muži, [REDACTED] a [REDACTED]. (vid' príloha č. 5)

██████████, syn sťažovateľov tragicky zahynul na mieste dopravnej nehody vo veku 30 rokov.

Dňa 07.01.2009 podali sťažovatelia prostredníctvom právneho zástupcu ██████████ na Okresnom súde Pezinok žalobu na ochranu osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch vo výške 26.555,13 EUR (800.000,- Sk) + príslušenstvom. Tomuto podaniu vo veci samej nasvedčoval zásah do práva na ochranu života nebohého syna a ochrany súkromia a rodinného života pri úmrtí blízkeho rodinného príslušníka.

Sťažovatelia zároveň žiadali zaplatenie sumy 5.064,67 EUR (152.578,50 Sk) z titulu náhrady škody z poisťnej udalosti od ██████████ poisťovňa, a.s.

Konanie je na Okresnom súde Pezinok vedené pod sp. zn. 4 C 5/2009. Posledné pojednávanie bolo v danej veci vytýčené na deň 08.09.2015. Následne bolo toto pojednávanie odročené na termín 05.10.2015. Mailom zo dňa 29.09.2015 nám bolo oznámené, že sa termín pojednávania vytýčený na deň 05.10.2015 ruší z dôvodu odchodu sudkyne na sťaž na Krajský súd v Bratislave. Odvtedy sa v danej veci nič nerobilo a konanie začaté v roku 2009 ešte do dnešného dňa stále nie je skončené.

Sťažovatelia prostredníctvom právneho zástupcu po opätovných urgenciách podali dňa 03.11.2016 žiadosť o vytýčenie termínu pojednávania, kde poukazujú na to, že vo veci sa viac ako rok nekonalo (viď príloha č. 3). Toto podanie doposiaľ zostalo bez reakcie.

Dňa 09.12.2016 podali sťažovatelia prostredníctvom právneho zástupcu predsedovi Okresného súdu Pezinok sťažnosť na prieťahy a postup súdu...“

3. Keďže ku dňu podania sťažnosti na ústavný súd napadnuté konanie nebolo právoplatne skončené, sťažovatelia sa domáhajú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Okresný súd Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4C 5/2009 porušil právo ██████████, ██████████, trvale bytom ██████████ a právo ██████████, rod. ██████████, ██████████, trvale bytom ██████████, aby ich vec verejne prerokoval bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

II. Okresnému súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 4C 5/2009 sa prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietahov.

III. Sťažovateľovi I. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] sa priznáva nárok na primerané finančne zadosťučinenie vo výške 5.000,- €, ktoré je porušovateľ povinný zaplatiť k rukám sťažovateľa do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti nálezu.

IV. Sťažovateľovi II. [REDAKOVANÉ], rod. [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ] sa priznáva nárok na primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000,- €, ktoré je porušovateľ povinný zaplatiť k rukám sťažovateľa do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti nálezu.

V. Sťažovateľom sa priznáva nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom SR vo výške 363,79 € s DPH, ktoré je porušovateľ povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. Jozefa Holiča vedený v [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti nálezu.“

4. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 3016/2017 z 3. mája 2017 (doručeným ústavnému súdu 9. mája 2017), v ktorom sa okrem iného uvádza:

„... aby súd prihliadol pri rozhodovaní, že v priebehu súdneho konania bolo konanie celé prerušené a to v čase od 17.06.2010 do 21.10.2010, následne bolo konanie prerušené od 29.03.2012 do 24.09.2014, kedy sa čakalo na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie o prejudiciálnej otázke, ktoré je vedené pod č.: C-22/2012 a to na podnet Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp.zn.: 6Co 127/2010. V tejto súvislosti ďalej navrhujem, aby súd zohľadnil, že síce sťažovatelia vo svojej ústavnej sťažnosti tvrdili, že žalobu podali dňa 07.01.2009, toto zodpovedá skutočnosti, ale takúto žalobu podali iba proti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] V čase podania ústavnej sťažnosti, teda ku dňu 22.12.2016, bolo konanie zo zákona prerušené voči uvedenej obchodnej spoločnosti a súd vo veci nemôže konať, nakoľko na uvedenú obchodnú spoločnosť je vyhlásený konkurz. Toto prerušenie trvá i ku dnešnému dňu. V tejto súvislosti okrem iného poukazujem i na to, že žalobcovia napriek vyhláseniu konkurzu si neuplatnili svoju pohľadávku voči obchodnej

spoločnosti [REDACTED] v konkurze, teda voči správcovi konkurznej podstaty, riadne, o čom svedčí rozsudok Okresného súdu Nitra sp. zn.: 23Cbi 118/2013, ktorým bol ich návrh zamietnutý (č. l. 349 spisu).

Voči obchodnej spoločnosti [REDACTED] poisťovňa, a.s. sťažovatelia nepodali žalobu dňa 07.01.2009 ako píšú vo svojej ústavnej sťažnosti, ale až podaním zo dňa 07.07.2011, kedy súd aj rozhodol o pristúpení vo vzťahu k obchodnej spoločnosti [REDACTED] poisťovňa, a.s. Vo vzťahu k obchodnej spoločnosti [REDACTED] poisťovňa, a.s. bola vec prerušená od 29.03.2012 do 24.09.2014. Následne, napriek tomu, že konanie bolo a stále je prerušené proti obchodnej spoločnosti [REDACTED] súd konal a rozhodol voči obchodnej spoločnosti [REDACTED] poisťovňa, a.s. rozsudkom zo dňa 07.02.2017 tak, že návrh zamietol pre jeho premlčanie.

Zároveň navrhujeme, aby súd prihliadol i na samotné správanie účastníkov konania, keď najmä v období roku 2010 až 2011 napriek vytýčeným termínom pojednávania, nebolo možné vo veci konať, pretože v tom čase žalovaný v I. rade [REDACTED] sa nezúčastňovala pojednávaniu, pričom súd uložil v tejto súvislosti i poriadkovú pokutu.

Zároveň navrhujeme, aby súd zväzil a prihliadol i na komplikovanosť sporu, keď konanie od 29.03.2012 do 24.09.2014 bolo prerušené z dôvodu rozhodovania Súdneho dvora Európskej únie o prejudiciálnej otázke, ktorá súvisí s konaním a rozhodovaním i v danej veci, teda v danom prípade nemožno konštatovať, že sa jedná o vec jednoduchú, kde existuje konštantné rozhodovanie, keď na danú vec je potrebné aplikovať právo Európskej únie, nakoľko právna úprava v otázke zodpovednosti zo zákonného poistenia vo vzťahu k zásahom do ochrany osobnosti spôsobenej alebo vyvolanej poškodením na zdraví, resp. smrťou v súvislosti s dopravnou nehodou, nie je jednoznačne upravená. “

5. K vyjadreniu okresného súdu sťažovatelia zaujali stanovisko podaním (doručeným ústavnému súdu 25. mája 2017), v ktorom uviedli:

«Odpoveď predsedu súdu ako štatutára porušovateľa, ktorému hrozí náhrada nemajetkovej ujmy z rozpočtu, ktorý na súdoch aj tak nie je dostatočný ako „správcu“ a „hospodára“ v celku chápeme.

Nechápeme však jeho odpoveď ako sudcu konajúceho vo veci, ktorý prevzal vec a rok nekonal. Ide o vec, v ktorej bola žaloba podaná v januári 2009. Je pravdou, že konanie

bolo na 3 mesiace prerušené v roku 2010 a následne na 2,5 roka od 29.03.2012 - 24.09.2014.

To, že sa čakalo na stanovisko Súdneho dvora Európskej únie je objektívnou príčinou, avšak opäť pramení z neschopnosti slovenských súdov vyriešiť otázku, či je poisťovňa povinná za poistenca z titulu zákonného poistenia uhradiť aj nemajetkovú ujmu.

Súd komplikovane, aj keď pripúšťame, že citlivo dokazoval psychický následok zanechávajúci stopy z prežitej smrti syna, ktorý jediný svojim správaním aj sľubom pomáhal rodičom až do ostatného dňa života. Syn mal byť tým, ktorý bude rodičom pomáhať do konca života.

Súd vypočul poškodených a svedkov, keď narazil na problém, či poistený škodca nemá v poistení zahrnutú aj nemajetkovú ujmu.

Po predložennom stanovisku sa ocitla na strane žalovaných aj [REDAKOVANÉ], a.s. Žalovaná spoločnosť [REDAKOVANÉ] bola vymazaná z Obchodného registra a v tomto právnom a demokratickom štáte zanechala záväzok voči rodičom zosnulého [REDAKOVANÉ] a zosnulého [REDAKOVANÉ]

Súd v odpovedi konštatuje, že návrh zamietol pre jeho premlčanie.

To by sa ale ani formálne nemohlo stať, ak by zamestnávateľovi, spoločnosti [REDAKOVANÉ] nebol umožnený zánik a vstup do konkurzu ihneď po tom, čo sa objavil záväzok v cca 2 mil. Sk.

Nestalo by sa to, ak by slovenská justícia rýchlo reagovala na nejednotné právne názory a vyriešila právny problém stanoviskom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v lehote, ktorá nemá za následok premlčanie.

[REDAKOVANÉ] ani slovom nepripustil, že by zbytočné priesťahy (mimo prerušenia) vrátane neprimerane dlhého konania Súdneho dvora Európskej únie mali byť zohľadnené.

Cez náročné úkony výsluchom pozostalých, cez takmer absolútne zrušenie sa [REDAKOVANÉ], cez postupné upadnutie manželov [REDAKOVANÉ] do chudoby a samoty sa súd „dopátral“ k tomu, že zodpovednosť za nemajetkovú ujmu nesie poisťovňa titulom zmluvného zákonného poistenia.

Odpoveď Okresného súdu Pezinok je nespravodlivá v celej svojej podstate.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

6. Ústavný súd zo sťažnosti a zo zapožičaného súdneho spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 4 C 5/2009 zistil, že doterajší priebeh napadnutého konania bol takýto:

- 9. január 2009 – okresnému súdu bola doručená žaloba na ochranu osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy podaná sťažovateľmi,

- 13. január 2009 – okresný súd prípisom vyzval žalovaného (██████████, Nitra), aby sa v lehote 20 dní písomne vyjadril k žalobe,

- 16. február 2009 – sťažovatelia písomným podaním čiastočne žalobu zobrali späť, a to v rozsahu uhradeného poistného plnenia (2 839 €),

- 19. január 2010 – okresný súd prípisom požiadal Okresný súd Nitra o zapožičanie súvisiaceho spisu sp. zn. 6 T 88/2007,

- 3. február 2010 – okresný súd uznesením zastavil napadnuté konanie v rozsahu späťvzatia sťažovateľov, pričom uznesenie nadobudlo právoplatnosť 27. februára 2010,

- 19. apríl 2010 – okresný súd nariadil termín pojednávania na 17. jún 2010,

- 16. jún 2010 – okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie žalovaného k žalobe,

- 17. jún 2010 – okresný súd na pojednávaní po dohode právnych zástupcov sporových strán konanie prerušil, pričom oznámil, že písomné vyhotovenie uznesenia bude účastníkom následne doručené,

- 17. jún 2010 – okresný súd napadnuté konanie prerušil z dôvodu očakávaného rozhodnutia v konaní vedenom na základe totožných skutkových okolností Okresným súdom Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 8 C 239/2008,

- uvedené uznesenie nadobudlo právoplatnosť 16. júla 2010,

- 19. október 2010 – právny zástupca sťažovateľov oznámil okresnému súdu, že žalovaná obchodná spoločnosť *„cielene smeruje k úpadku a po vyhlásení konkurzu nemožno očakávať úspešné vymożenie oprávneného nároku žalobcov“*,

- 20. október 2010 – okresný súd nariadil termín pojednávania na 14. december 2010,

- 21. október 2010 – okresný súd uznesením zrušil svoje uznesenie zo 17. júna 2010, ktorým bolo napadnuté konanie prerušené,

- 14. december 2010 – pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na 8. marec 2011 s tým, že právny zástupca žalovaného zabezpečí na ďalšie pojednávanie osobnú účasť štatutárneho zástupcu žalovaného a predloží do spisu požadované písomné dôkazné materiály,

- 8. marec 2011 – pojednávanie bolo odročené na 7. apríl 2011 na účel ďalšieho dokazovania,

- 7. apríl 2011 – pojednávanie bolo z dôvodu práceneschopnosti odročené na 23. jún 2011, ktoré sa taktiež neuskutočnilo a bolo odročené na 18. október 2011, následne z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu bolo pojednávanie odročené na 20. december 2011,

- 7. júl 2011 – okresný súd uznesením pripustil vstup spoločnosti [REDAKOVANÉ] poisťovňa, a.s., do konania ako žalovaného v 2. rade, ktorý okresnému súdu 22. júla 2011 predložil vyjadrenie k veci,

- 20. december 2011 – okresný súd na pojednávaní vypočul predvolané svedkyne a pojednávanie odročil na 22. marec 2012,

- 22. marec 2012 – okresný súd odročil pojednávanie na 12. apríl 2012 s tým, že žalovanému bude uložená poriadková pokuta 200 €,

- 29. marec 2012 – okresný súd konanie prerušil do rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie o prejudiciálnej otázke týkajúcej sa zodpovednosti poisťovne za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla,

- 19. apríl 2012 – okresnému súdu bolo doručené odvolanie žalovaného v 2. rade proti uzneseniu okresného súdu z 29. marca 2012, ktorým bolo napadnuté konanie prerušené,

- 31. máj 2012 – okresný súd predložil súdny spis s odvolaním Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“),

- 31. január 2013 – krajský súd uznesením napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil, pričom spis spolu s rozhodnutím bol okresnému súdu vrátený 21. marca 2013,

- 19. apríl 2013 – okresnému súdu bolo doručené podanie, v ktorom právny zástupca sťažovateľov oznámil, že na žalovaného v 1. rade bol 25. februára 2013 vyhlásený konkurz,

- 9. máj 2013 – okresnému súdu bolo doručené podanie [REDACTED] (správca úpadcu [REDACTED] – odporca v 1. rade), ktorým s poukazom na § 47 ods. 1 prvú vetu zákona č. 7/2005 Z. z. konštatuje, že „*súdne konanie sp. zn. 4 C 5/2009 je voči žalovanému I (úpadcovi) ex lege prerušené...*“,
- 28. január 2014 – okresný súd vyzval [REDACTED], aby oznámila, či navrhuje pokračovať v napadnutom konaní, pričom podaním doručeným 3. februára 2014 oznámila, že návrh na pokračovanie v tunajšom konaní nepodáva,
- 4. september 2014 – právny zástupca sťažovateľov podaním urgoval „*vytýčenie termínu pojednávania a odstránenia prietahov v konaní v čo najkratšej dobe*“,
- 24. september 2014 – okresný súd uznesením rozhodol o pokračovaní v napadnutom konaní vzhľadom na to, že prekážka, kvôli ktorej bolo konanie prerušené, odpadla, a následne nariadil termín pojednávania na 9. december 2014,
- 9. december 2014 – okresný súd pojednávanie odročil na neurčito s tým, že „*po pridelení veci novému zákonnému sudcovi bude vytyčený nový termín pojednávania...*“,
- 2. január 2015 – vec bola pridelená na prejednanie novej zákonnej sudkyňi, ktorá 4. februára 2015 nariadila termín pojednávania na 12. máj 2015,
- 12. máj 2015 – okresný súd pojednávanie odročil „*z dôvodov odstránenia väd a špecifikácie nároku*“ na 21. máj 2015, ktorý bol z dôvodu povinného školenia sudcov preročený na 26. máj 2015, pričom aj tento termín pojednávania bol na žiadosť právneho zástupcu sťažovateľov preročený na 8. september 2015,
- 7. september 2015 – po opätovnej výzve okresného súdu mu bolo doručené „*upresnenie petitu*“ od právneho zástupcu sťažovateľov,
- 8. september 2015 – okresný súd pojednávanie odročil na 5. október 2015 na účel ďalšieho dokazovania, ktoré sa z dôvodu odchodu zákonnej sudkyne na stáž na krajský súd neuskutočnilo, pričom vec bola k 5. októbru 2015 pridelená novému zákonnému sudcovi,
- 7. november 2016 – okresnému súdu bola doručená „*žiadosť sťažovateľov o vytýčenie termínu pojednávania*“, ktorý okresný súd nariadil na 10. január 2017,
- 10. január 2017 – okresný súd pojednávanie odročil na 7. február 2017 s cieľom „*vyhlásenia čiastočného rozsudku*“,
- 7. február 2017 – okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu proti žalovanému v 2. rade zamietol a súčasne mu priznal náhradu trov konania.

III.

7. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Sťažovatelia sa sťažnosťou okrem iného domáhali vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, podľa ktorých každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

9. Sťažovatelia zároveň namietali aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

12. Pokiaľ ústavný súd v ďalšom texte poukazuje na Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“), ide o znenie platné do 1. júla 2016.

13. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

15. Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, a z § 119 ods. 4 OSP, ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie, a dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

17. Pokiaľ ide o kritérium právna a skutková zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory o ochranu osobnosti s uplatnenou náhradou nemajetkovej ujmy tvoria súčasť bežnej sporovej agendy všeobecných súdov, pričom o takýto prípad ide aj v predmetnej

veci. Ústavný súd poznamenáva, že napadnuté konanie nie je ani právne ani fakticky zložité, metodika všeobecných súdov na postup v týchto veciach je dostatočne jasná a je podopretá aj stabilizovanou judikatúrou.

18. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, bolo správanie s'ťažovateľov ako účastníkov tohto súdneho konania v procesnom postavení navrhovateľov. Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by bolo potrebné pripísať na ich ťarchu v súvislosti s dĺžkou napadnutého konania.

19. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv s'ťažovateľov, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

20. Ústavný súd konštatuje, že v období, keď napadnuté konanie nebolo prerušené, zistil, že okresný súd v období od 8. septembra 2015 do 8. decembra 2016 bol bez relevantného dôvodu nečinný v rozsahu 1 roka a 3 mesiacov. Ústavný súd ďalej konštatuje, že aj keď napadnuté konanie bolo v jeho priebehu 2 x prerušené a vo vzťahu k odporcovi v 1. rade, na majetok ktorého bol vyhlásený konkurz (18. február 2013), je prerušené aj dosiaľ, nie je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné, že predmetné konanie nebolo právoplatne skončené ani po viac ako 7 rokoch od jeho začatia.

Ústavný súd taktiež poznamenáva, že okresný súd uznesením zo 7. júla 2011 pripustil vstup poisťovne Kooperatíva do napadnutého konania ako odporcu v 2. rade, pričom o nárokoch s'ťažovateľov proti nej uplatnených rozhodol až po podaní s'ťažnosti ústavnému súdu rozsudkom zo 7. februára 2017, ktorým žalobu s'ťažovateľov zamietol.

21. Ústavný súd poukazuje na to, že pri celkovom hodnotení veci zohľadnil skutočnosť, že okresný súd v napadnutom konaní rozhoduje o nárokoch s'ťažovateľov uplatnených v súvislosti s tragickým úmrtím ich syna pri dopravnej nehode počas služobnej cesty, čo je z pohľadu s'ťažovateľov sám osebe mimoriadne citlivý a nezvratný zásah do ich

života. Tieto okolnosti ústavný súd bral do úvahy pri hodnotení doterajšieho priebehu napadnutého konania, ako aj pri ustálení sumy priznaného finančného zadosťučinenia.

22. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 5/2009 došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

23. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

24. Ústavný súd aj napriek záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, neprikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priesťahov, vzhľadom na to, že okresný súd vo vzťahu k odporcovi v 2. rade rozsudkom zo 7. februára 2017 už rozhodol a vo vzťahu k odporcovi v 1. rade je po vyhlásení konkurzu na jeho majetok (18. február 2013) napadnuté konanie zo zákona až dosiaľ prerušené. Vzhľadom na uvedené ústavný súd návrhu sťažovateľov uplatnenom podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

25. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

26. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho

domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

27. Sťažovatelia sa domáhajú priznania finančného zadosťučinenia, a to [REDAKOVANÉ] v sume 5 000 € a [REDAKOVANÉ] v sume 10 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti, poukazujúc okrem iného na „*dĺžku právnej neistoty a na ich zlé sociálne postavenie*“.

28. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

29. S prihliadnutím na dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 4 C 5/2009, berúc do úvahy konkrétne okolnosti, najmä význam rozhodnutia v takej citlivej veci, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 € každému zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

30. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku ich právneho zastúpenia v konaní o ich sťažnosti advokátom JUDr. Jozefom Holičom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

31. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2015, ktorá bola 858 €.

32. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie, prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom výšku základnej sadzby tarifnej odmeny bolo potrebné v súlade s § 13 ods. 2 vyhlášky znížiť u oboch sťažovateľov o 50 %, lebo ide o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“. Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2016 predstavuje spolu s režijným paušálom (2 x 8,58 €) u jedného sťažovateľa sumu 160,16 € a trovy právneho zastúpenia dvoch sťažovateľov boli priznané v sume 303,16 €. Keďže advokát je platcom dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia o registrácii pre DPH)], uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 363,79 €.

33. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. Jozefa Holiča, Poľovnícka 4, Bernolákovo, v lehote uvedenej v bode 3 výroku tohto nálezu.

34. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júla 2017